

coaliția 2009

coaliția civică pentru alegeri libere și corecte

COALIȚIA CIVICĂ PENTRU ALEGERI LIBERE ȘI CORECTE

ASOCIAȚIA PROMO-LEX

Raport nr. 2

Monitorizarea alegerilor parlamentare anticipate din 29 iulie 2009

Perioada de monitorizare: 11– 20 iulie 2009

Introducere

Monitorizarea alegerilor parlamentare anticipate din 29 iulie 2009 în 7 circumscripții electorale este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte „Coaliția 2009”. „Coaliția 2009” este o uniune benevolă de organizații non-guvernamentale, care implementează proiecte întru îmbunătățirea procesului electoral și sporirea încrederii cetățenilor în proces. Programele de monitorizare a alegerilor în cadrul „Coaliției 2009” sunt implementate atât de Promo-LEX, cât și de alte organizații care fac parte din aceasta.

Al doilea raport de monitorizare, realizat pentru perioada 11 iulie – 20 iulie 2009 se referă la monitorizarea alegerilor parlamentare anticipate din 29 iulie 2009 în circumscripțiile electorale Florești, Rezina, Dubăsari, Anenii Noi, Căușeni, Ștefan Vodă și regiunea transnistreană a Republicii Moldova de către peste 270 observatori. Aceste raioane mărginesc regiunea transnistreană și găzduiesc secții de votare speciale destinate alegătorilor cu domiciliul în regiunea transnistreană. Informația din raport a fost colectată de observatorii Promo-LEX în raioanele monitorizate prin observare directă, întâlniri cu interlocutori și consultarea documentelor oficiale.

Constatările și recomandările din prezentul raport sunt formulate cu bună credință și prezentate în spiritul unei cooperări sănătoase cu toate părțile interesate în edificarea unui proces electoral transparent și corect în Moldova. Autorii solicită persoanelor și instituțiilor interesate să ofere informații, să critice sau să corecteze anumite aspecte sau recomandări incluse în Rapoartele de monitorizare a procesului electoral în circumscripțiile nominalizate. Efortul de monitorizare se ghidează de Constituția Republicii Moldova, Codul Electoral, și standardele și principiile internaționale de observare a alegerilor.

Proiectul este susținut financiar de National Endowment for Democracy.

Rezumat

Ca și în raportul precedent din 14 iulie 2009, efortul de monitorizare Promo-LEX constată nerespectarea sau respectarea parțială a legislației electorale de către actorii implicați.

În unele localități, nerespectarea normelor electorale vizavi de afișarea listelor electorale a determinat un grad mic de verificare a listelor electorale de către alegători. Pe lângă nerespectarea datei limită și condițiilor de afișare a listelor alegătorilor, observatorii Promo-LEX au raportat lacune în informația inclusă de primării în listele electorale. Promo-LEX se declară îngrijorat că definirea ambiguă a responsabilității pentru întocmirea listelor electorale ar putea afecta calitatea mersului votării.

Misiunea de monitorizare a constatat tendințe îngrijorătoare de împiedicare a procesului de observare a alegerilor. Autoritățile publice și organele de forță au intimidat și hărțuit observatorii Promo-LEX pentru activitățile desfășurate. Administrația publică locală din Ștefan Vodă a creat dificultăți în instruirea observatorilor.

Observatorii au raportat tendințe de influență abuzivă exercitată de concurenți electorali și autorități publice asupra alegătorilor în raioanele monitorizate. Perpetuarea tendințelor de influențare și șantajare a alegătorilor în legătură cu opțiunea politică a acestora pune la îndoială corectitudinea procesului electoral.

Efortul de monitorizare a constatat tendințe de încălcare de către concurenții electorali a interdicției legale de a oferi cadouri și alte bunuri materiale alegătorilor. Continuă tendințele de afișaj electoral ilegal care au fost constatate de observatorii în perioadele de monitorizare precedente. Trezește îngrijorări caracterul sistematic de împiedicare a desfășurării activităților electorale ale concurenților.

Observatorii Promo-LEX au raportat cazuri de folosire a funcțiilor și resurselor publice în scopuri electorale. Lacunele legislative și rea-intenție a unor concurenți electorali în ceea ce privește utilizarea resurselor publice limitează oportunitățile alegătorilor de a lua decizii neinfluențate.

Birourile electorale ale secțiilor de votare din regiunea monitorizată nu au început activitatea în termen. Încălcarea calendarului electoral creează astfel dificultăți bunei organizări a procesului electoral. Constatăm că au fost realizate parțial recomandările din rapoartele Promo-LEX, și anume deschiderea secțiilor de votare suplimentare pentru locuitorii din regiunea transnistreană și constituirea birourilor electorale.

Promo-LEX va continua monitorizarea procesului electoral și va publica alte rapoarte de monitorizare până la ziua alegerilor.

I. LISTELE ELECTORALE

Întocmirea listelor electorale

Ziua de 14 iulie 2009 a fost data limită pentru afișarea listelor alegătorilor la secțiile de votare.

La 16 iulie 2009, Popescu Vasile, primarul satului Ustia, raionul Dubăsari (reprezentantul PCRМ în biroul electoral al secției de votare nr. 13), a cerut președintelui biroului electoral să elimine din listă persoanele plecate peste hotare.

Observatorii au constatat că în listele electorale din orașul Căușeni (secțiile de votare nr. 1 și 2) sunt incluse persoane în dreptul cărora lipsesc unele date din buletinul de identitate.

În orașul Florești, în cazul a 5 gospodării, soții sunt incluși în liste electorale diferite (secțiile nr. 4 și 5), având aceeași viză de reședină.

Afișarea listelor electorale

La 14 iulie 2009 au fost afișate listele alegătorilor în orașul Căușeni (secțiile de votare nr. 1, 2, 3) satele Baccealia, Chircăieștii Noi, Baurci, Ciuflești. În același timp, la 17 iulie 2009, listele electorale încă nu erau afișate în localitățile Copanca (secția de votare nr. 24), Fârlădeni (secția de votare nr. 27), Tănătari, Tănătarii Noi, Tocuz, Zaim, Copanca (secțiile de votare nr. 22 și 23),

În raionul Anenii Noi nu sunt afișate listele alegătorilor în următoarele localități: Mereni (secția de votare nr. 28), unde secretara consiliului, dna Nicula Ludmila, a declarat că nu are posibilitate să afișeze listele în cauză deoarece acestea sunt dispuse pe 144 file; Geamăna, unde secretara consiliului, dna Danilov Eugenia, a declarat că nu are posibilitate să afișeze listele alegătorilor deoarece acestea ocupă 69 file; Bulboaca, unde secretarul consiliului sătesc, dna Sandu Larisa, nu va afișa listele alegătorilor "... deoarece ele pot fi furate din holul primăriei".

Lasecția de votare nr. 5 din or. Căușeni observatorii au constatat că până la 17 iulie 2009 secția de votare a fost închisă. Unul dintre membrii biroului electoral al secției de votare nr. 5 a comunicat că listele electorale au fost afișate încă pe data de 14 iulie 2009, în timp ce paznicul școlii a infirmat prezența listelor în incinta instituției.

Deși afișate, listele alegătorilor din Molovata Nouă, Molovata Veche și Holercani, raionul Dubăsari, nu sunt lizibile din cauza calității imprimării. În acest sens, concurentul electoral AMN a depus o contestație la CER Dubăsari.

La 14 iulie 2009, doar în localitățile Zorojeni, Iliciovca, Dumitreni și Frumușica din întregul raion Florești au fost afișate listele electorale. La 20 iulie 2009 au fost afișate listele în Ștefănești, același raion.

La 16 iulie 2009 secretarul primăriei satului Holercani (reprezentant al PCRМ) a îngădit accesul observatorului Promo-LEX la originalele listelor alegătorilor.

Până la momentul prezentării raportului, nu sunt afișate listele electorale în secțiile de votare din localitățile Rezina, Bușeuca, Cinișeuți, Echimăuți, Ghiduleni, Roșcana de Sus, Gordinești din raionul Rezina și în localitățile Florești, Băhrănești, Mărculești, Gura Căinarului, Gura Camencii, Ciutulești din raionul Florești. La 20 iulie 2009 observatorul Promo-LEX a constatat că secția de votare din satul Maiscoe, raionul Florești, era închisă. La solicitarea acestuia, primarul de Iliciova l-a contactat telefonic pe președintele secției de votare, dna Gălușcă Irina, și a solicitat afișarea listelor electorale. Peste o oră, dna Gălușcă Irina a adus de acasă listele electorale. La 15 iulie și 20 iulie 2009, în localitatea Gvozdova, raionul Florești, secția de votare era închisă. Pe ușa secției de votare era afișat un anunț care conținea următorul text: „... listele electorale sunt înăuntru...”. Reprezentanții organelor electorale din satul Lunga, raionul Florești, motivează neafișarea listelor electorale prin riscul că acestea ar putea fi deteriorate.

La data de 16 iulie 2009, listele electorale din localitățile Molovata Veche, Molovata Nouă, Oxentea, din raionul Dubăsari, încă nu erau afișate.

Cunoașterea posibilității de a verifica listele de alegători de către cetățeni

Din sondajul „din ușă în ușă”, care încă se desfășoară în raionul Dubăsari, observatorii au constatat un număr mic de persoane care cunosc că au dreptul să consulte listele electorale preliminare.

II. ÎMPIEDICAREA PROCESULUI DE OBSERVARE

La 11 iulie 2009 s-a convenit cu președintele raionului Ștefan Vodă, Valeriu Beril (ales pe liste PPCD), în vederea desfășurării unui seminar de instruire a observatorilor Promo-LEX, care urma să aibă loc duminică, 12 iulie 2009, în sala de conferințe a consiliului raional. Persoana desemnată drept responsabilă din partea consiliului raional pentru desfășurarea evenimentului, Lilian Zavalisca, nu s-a prezentat. Acesta nu a răspuns nici la apelurile telefonice ulterioare.

La 17 iulie 2009, observatorul Promo-LEX, Vitalie Mardari, a fost înjurat, intimidat și amenințat de către Victor Moroz, primarul satului Pârâta, raionul Dubăsari. Primarul i-a comunicat că „... este urmărit orice pas al tău...”.

La 17 iulie 2009 în satul Pohrebea, raionul Dubăsari, la finalul unei întâlniri publice cu alegătorii a reprezentanților PCRМ, observatorul Promo-LEX Victor Panțâru, care a filmat niște secvențe din cadrul întâlnirii, a fost amenințat de Tudor Copaci, vice-ministru al Economiei și Comerțului, prin cuvintele: „...dacă imaginile apar în presă îți rup gâtul...”.

La 16 iulie 2009, observatorul Promo-LEX, Alexandru Anin, a fost telefonat de către inspectorul de sector din satul Grigorievca, raionul Căușeni, fiind invitat la sectorul de poliție, unde a fost întrebat despre scopul colectării datelor - și dacă dispune de acreditare. Ulterior, la 20 iulie 2009, același observator a fost invitat din nou la sectorul de poliție.

III. INFLUENȚA ABUZIVĂ ȘI INTIMIDAREA ALEGĂTORILOR

La 11 iulie 2009, în localitatea Pârâta, raionul Dubăsari, a avut loc o întâlnire a reprezentanților concurentului electoral PCRМ cu alegătorii, la care au participat Vasili Șova, Grigore Policinski și primarul localității, Victor Moroz. Tinerii absolvenți au fost amenințați cu întocmirea unor scrisori de recomandare negative la admiterea în instituțiile de învățământ.

La 17 iulie 2009, candidatul PCRМ, Vasili Șova, a fost în vizită în satul Ustia, raionul Dubăsari. Cetățenii au fost invitați printr-un anunț care conținea următorul mesaj: „... Sunt invitați toți în mod obligatoriu...”.

În satul Pripiceni-Răzeși, raionul Rezina, alegătorii au fost amenințați de reprezentanții PCRМ (dnul Vitali Ciugui, primarul localității, și dnul Gobjila Petru, secretar al Consiliului Raional Rezina) că dacă nu vor vota pentru PCRМ și vor merge la vizionarea filmelor difuzate de PL și PLDM, pensionarii din localitate nu vor beneficia de pensii.

La Meșeni, raionul Rezina, înainte de întâlnirea reprezentanților PLDM cu alegătorii, din 19 iulie 2009, primarul Maria Zaharia (reprezentant al PCRМ) și fratele acesteia, Ilie Mereacre (lider agricol din localitate) îndemneau sătenii să nu participe la întâlnirea sus-menționată. Unii alegători din Meșeni au informat observatorul că au fost amenințați că vor rămâne cu pământurile nearate dacă vor vota pentru orice alt concurent electoral.

IV. CONCURENȚII ELECTORALI

Oferirea cadourilor în cadrul activităților electorale

La 11 iulie 2009, în satul Chircăiești, raionul Căușeni, în cadrul întâlnirii cu alegătorii a candidatului PCRМ Veaceslav Iordan, liceului din localitate i-a fost oferit un calculator și un telefon/fax. Suplimentar, echipei de fotbal din localitate i s-a oferit echipament sportiv.

La 17 iulie 2009 în satul Ștefănești, raionul Ștefan Vodă, a fost organizată o întâlnire cu reprezentanții PPCD în incinta Casei de Cultură. Aceștia au oferit o ușă metalică drept cadou pentru casa de cultură.

La 17 iulie 2009 în satul Hagimus, raionul Căușeni, în cadrul întâlnirii cu alegătorii a vice-ministrului Economiei și Comerțului, Iurie Munteanu (degrevat, candidat PCRМ), a fost donat un DVD-karaoke grădiniței din localitate, alegătorii fiind îndemnați să voteze pentru PCRМ.

La 18 iulie 2009, pentru absolvenții clasei a XII-a din satul Holercani, raionul Dubăsari a fost organizată o excursie la mănăstirea Hâncu și la Orheiul Vechi. Primarul satului Holeracani, Tudor Tanasiev, a menționat tinerilor că „... acest lucru a fost posibil datorită președintelui raionului Dubăsari, care este și membru PCRМ...”. Însoțitorii au menționat că sunt angajați de PCRМ să facă acest tur.

Împiedicarea desfășurării activităților de campanie electorală

La 11 iulie 2009, în localitatea Chircăieștii Noi, raionul Căușeni, primarul Cericov Vitalie (reprezentant AMN) a organizat un grup de persoane care a insultat și înjurat reprezentanții PCRМ înainte de începerea întâlnirii. În rezultat, întâlnirea nu a avut loc.

La 19 iulie 2009 în satul Meșeni, raionul Rezina, întâlnirea autorizată a reprezentanților PLDM cu alegătorii a avut loc în incinta Casei de Cultură din care în prealabil au fost scoase toate scaunele. S-a constatat că scaunele au fost scoase la indicația primarului Maria Zaharia (din partea PCRМ).

La 19 iulie 2009, primarul satului Coșnița, raionul Dubăsari, Alexandru Leșan (reprezentant al PCRМ), a venit la întâlnirea reprezentanților PL cu alegătorii și a somat câteva persoane prezente la întâlnire să părăsească sala. Alegătorii intimidați au părăsit imediat localul.

Afișaje electorale

În conformitate cu Dispoziția Consiliului Orășănesc Anenii Noi nr. 80 din 7 iulie 2009 „Cu privire la stabilirea locurilor speciale de afișaj electoral”, concurenții pot afișa materiale electorale pe panoul din fața consiliului local. S-a constatat că autoritățile consiliului local au încuiat cu lacăte panourile. Acces la panouri au avut doar reprezentanții PCRМ. În dispoziția menționată nu au

fost indicate locurile speciale de afișaj electoral pentru localitățile Hirbovățul Nou, Socoleni și Beriozchi, care sunt în componența orașului.

La 13 iulie 2009, în Pârâta, raionul Dubăsari, au fost lipite neregulamentar (pe stâlpi, pe ușa oficiului poștal, în stația de autobuz) afișele concurentului electoral AMN. La ora 11:00 a aceleiași zile, acestea erau deja distruse. Tot la 13 iulie 2009, în interiorul primăriei, în locul rezervat pentru avize, se găseau doar afișe electorale ale PCRМ.

La 15 iulie 2009, în satul Ustia, raionul Dubăsari, au fost lipite pe stâlpi materiale electorale ale PDM, care au fost rupte de poliție în noaptea din 17 spre 18 iulie 2009.

La 15 iulie 2009, în satul Varnița, raionul Anenii Noi, pe străzile M. Eminescu și V. Alecsandri au fost afișate pe stâlpi materiale informaționale PLDM. La data de 16 iulie 2009 pe stâlpii de pe străzile centrale ale satului Bulboaca, raionul Anenii Noi, au fost afișate cele ale PL.

La 18 iulie 2009, reprezentanții PL au depus contestații privind afișarea materialelor de agitație electorală ale PCRМ în alte locuri decât cele stabilite, la judecătoria raionului Ștefan Vodă și la comisariatul raional de poliție. Autoritățile sunt informate despre afișarea neregulamentară a posterelor electorale în stațiile auto de la ieșirea din oraș în direcția satului Ștefănești, pe str. Florilor, precum și în perimetrul Spitalului Raional, pe stâlpi, la intrările în blocurile din oraș și în alte clădiri.

Până la 19 iulie 2009, în orașul Căușeni, afișele electorale ale unor concurenți electorali (PCRМ, AMN, PLDM) au fost afișate neregulamentar pe stâlpi, în stații și în piața agricolă.

În localitățile Cocieri, Coșnița, Marcăuți și Oxentea din raionul Dubăsari, panourile electorale sunt de dimensiuni reduse. S-a constatat că în aceste localități afișajele concurenților electorali sunt rupte în mod constant.

În localitățile Pârâta, Pohrebea și Ustia din raionul Dubăsari, sunt afișate neregulamentar (pe stâlpi) postere ale concurenților electorali PCRМ, PL și PDM.

V. FOLOSIREA FUNCȚILOR ȘI RESURSELOR PUBLICE ÎN SCOP ELECTORAL

La 10 iulie 2009, reprezentanții PCRМ au vizitat satul Cobusca Veche, raionul Anenii Noi, unde locuitorii s-au plâns că drumurile din localitate sunt de o calitate proastă. În săptămâna cuprinsă între 10 – 17 iulie 2009 au fost aduse 13 mașini cu remorci, pline cu pietriș pentru a fi reparate drumurile. În același timp, pe panourile electorale și stâlpii din localitate au apărut anunțuri cu următorul conținut: „Stimați locuitori ai satului Cobusca Veche! Recent, în satul Dumnevoastră a avut loc întâlnirea reprezentanților Partidului Comuniștilor cu alegătorii. În cadrul întâlnirii a fost expusă o rugămintă. VĂ INFORMĂM: Președintele Republicii Moldova, dnul V. Voronin a dispus reparația de urgență a unui din cele mai deteriorate drumuri din sat. Astăzi lucrările merg în toi! Votați Partidul Comuniștilor! La 29 iulie - fii cu poporul tău! Doar împreună să ne apărăm patria!”.

La 15 iulie 2009, în satul Ștefănești, raionul Florești, a avut loc o întâlnire cu alegătorii a președintelui raionului Florești, Mihai Rusu (degrevat din funcție, candidat PCRМ). În aceeași zi, în localitate au fost aduse scânduri pentru repararea podului ce leagă localitățile Prodănești și Ștefănești. În cadrul întrunirii președintele raionului a accentuat că scândurile au fost aduse cu suportul PCRМ.

VI. PRESTAIA ADMINISTRAȚIEI ELECTORALE

Activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare

Promo-LEX constată aspecte pozitive în organizarea procesului electoral pentru locuitorii din regiunea transnistreană. CEC a constituit două secții de votare suplimentare pentru locuitorii din regiune – satul Cocieri (nr. 15/4) și Sănătăuca (18/74) precum și numirea membrilor acestor birouri electorale. Totodată, constatăm că alegătorii din regiunea transnistreană rămân în afara procesului de informare, educare și implicare electorală.

La 14 iulie 2009, birourile electorale ale secțiilor de votare urmau să-și înceapă activitatea. Observatorii au raportat că la acea dată nici un birou electoral, dintre cele 43 aflate în raionul Anenii Noi, nu și-a început activitatea. La data de 17 iulie 2009, CER Anenii-Noi a atenționat președinții birourilor electorale referitor la întârzierile în implementarea calendarului electoral și a dispus întocmirea orarului de lucru.

La 14 iulie 2009, în raionul Ștefan Vodă, au fost deschise 17 din cele 31 birouri ale secțiilor de votare. Celelalte birouri și-au început activitatea cu întârziere, adică după 15 iulie 2009.

Către 18 iulie 2009 nu au fost constituite birourile electorale ale secțiilor de votare în circumscripțiile nr. 3 (municipiul Bender) și nr. 37 (pentru regiunea transnistreană).

Transparența administrației electorale

La data de 15 iulie 2009, observatorul Promo-LEX din satul Coșnița, a solicitat acces la actele adoptate de CER Dubăsari. Președintele consiliului electoral raional a refuzat accesul la informație, invocând lipsa acreditării de observator.

Implicarea membrilor administrației electorale în agitația electorală

În perioada monitorizată, membrul biroului electoral al secției de votare nr. 21 din satul Țâpova, raionul Rezina, dna Surdu Irina, a făcut agitație electorală la discoteca din sat în favoarea PCR. În același interval, dna Stoian Natalia, membru al biroului electoral al secției de votare Pripiceni-Răzeși, raionul Rezina, a făcut agitație electorală pentru concurentul electoral PCR.

VII. REFLECTAREA CAMPANIEI ELECTORALE ÎN MASS-MEDIA DIN REGIUNEA TRANSNISTREANĂ

În perioada 11-18 iulie mass-media din regiunea transnistreană începe să ofere un număr comparativ mai mare decât în perioada precedentă de monitorizare a știrilor ce reflectă campania electorală pentru anticipările din 29 iulie.

Concurenți electorali

La 11 iulie, agenția de știri **Regnum** îl citează pe liderul PL, Mihai Ghimpu, care a declarat că CSI este „o bătrână în așteptarea morții”, iar pe timpul guvernării comuniste, R. Moldova „este izolată și s-a transformat într-un stat cu un statut neclar.”

La 13 iulie, **Regnum** anunță retragerea Mișcării Acțiunea Europeană din campanie electorală. La 14 iulie, **Lenta PMR** scrie, de asemenea, despre retragerea MAE, menționând că aceasta pledează pentru ideea de a înlătura comuniștii de la putere.

La 14 iulie, **Lenta PMR** postează un articol despre liderul UCM, intitulată: „V. Tarlev: Doamne, apără țara noastră Moldova”, unde Tarlev declară că: „Eu sunt un politician începător, dar fraților, vă mărturisesc ce mecanisme murdare ale minciunii există printre așa- numiții politicieni.”

Același portal publică tot la 14 iulie un articol, conform căruia „PD își va uni forțele cu Ghimpu și Filat. PD are intenția să consolideze în viitorul Parlament eforturile cu opoziția liberală, cu scopul de a căuta soluții la multiplele probleme cu care se confruntă Moldova”.

La 15 iulie **Regnum** transmite aproape în întregime îndemnul lui Voronin din cadrul unei conferințe de presă: „Toți cei care cred în democrația moldovenească, în decurgerea corectă a alegerilor, trebuie la 29 iulie să voteze PCR”. Iar după alegeri „PCR dorește să înceapă un dialog cu opoziția despre un nou consens parlamentar, iar acest lucru se va întâmpla dacă comuniștii vor obține toate mandatele”

Lenta PMR la 15 iulie publică în întregime discursul lui Voronin intitulat: „Cuvânt înainte a președintelui PCR la conferință de presă”, iar ceva mai târziu publică adresarea către alegătorii PSD-ului și a UCM-ului.

La 15 iulie, **Lenta PMR** citează „Moldavskie Vedomosti”, care a publicat știrea despre faptul că „Marian Lupu este singurul politician din Moldova, invitat de Sarkozy, să serbeze Ziua Națională a Republicii Franceze.”

Tot la 15 iulie **Lenta PMR** publică un sondaj conform căruia 5 partide: PCR, PL, PLDM, AMN și PD vor putea accede în noul Parlament.

La 13 iulie, portaul de știri **Lenta PMR**, publică o știre în care Oleg Reidman neagă afirmația precum că PCR este partidul care cheltuie cel mai mult în campanie electorală. Acesta a mai afirmat că în raioanele unde se află la putere reprezentanții partidelor liberale au rămas bani în bugetele locale, bani din care trebuiau să se plătească salariile. Reidman susține că opoziția a făcut acest lucru intenționat pentru a crea o situație tensionată și a afirma că comuniștii nu plătesc salariile bugetarilor.

Tot la 13 iulie **Lenta PMR** preia o știre de pe Omega care a intrat în posesia unei scrisori din România adresată primarilor moldoveni. Scrisoarea trimisă din partea Sindicatului European Liber a cetățenilor din Moldova și România îi îndeamnă pe primari să se unească cu România.

La 14 iulie **Lenta PMR** preia o știre de pe Moldpres unde se readuce aminte că opoziția nu a adus nici o probă care ar demonstra fraudarea alegerilor de către comuniști. Din acest lucru rezultând că „*minciuna i-a impus pe oameni să protesteze, iar responsabilii de această minciună sunt AMN și PLDM*”.

Tot la 14 iulie, **Lenta PMR** a publicat o știre conform căreia „*partidele liberale discriminează tineretul, singurul partid care va avea deputați tineri în noul Parlament este PCRM*”.

Pe parcursul zilei de 18 iulie, instituțiile media monitorizate au repetat știrile publicate pe parcursul săptămânii. **TV PMR** în emisiunea „Nabliudateli” a repetat știrea despre secțiile de votare amplasate în regiunea din stânga Nistrului, iar **TSV**, în emisiunea „Otrajenie” a realizat un reportaj amplu despre contextul politic din Moldova și disensiunile apărute între concurenții electorali.

Atât **Regnum**, cât și **TSV** au făcut o retrospectivă a evenimentelor din timpul săptămânii.

Dezbateri electorale în limba rusă

La 11 iulie, agenția de știri **Regnum** publică un articol în care liberal-democrații cer CEC-ului să oblige „Moldova-1” să organizeze dezbateri electorale în limba rusă, pentru ca toate formațiunile politice să poată adresa mesajul lor electoral și populației vorbitoare de limbă rusă. Aceeași știre apare la 12 iulie pe portalul de știri **Lenta PMR**. Iar pe 15 iulie, **Regnum** transmite o știre din cadrul unei conferințe de presă date de Voronin, scriind că liderul PCRM salută încercările opoziției să organizeze dezbateri în limba rusă, dar imediat s-a contrazis. „*Conform spuselor lui Voronin, aceste încercări reprezintă o „demagogie politică” și cochetarea cu alegătorii ruși.*”

Observatori a procesului electoral

La 13 iulie, agenția de știri **Regnum** a scris că CEC-ul a acreditat un grup de observatori internaționali din care fac parte: 3 persoane de la Ambasada Ungariei din R. Moldova, 87 de persoane din partea LADOM și 27 din partea Alianței Comunitare pentru acces la centrele de informare și pregătire profesională din R. Moldova.

La 13 iulie, portalul **Lenta PMR** a postat o știre prin care se anunță că Delegația Consiliului Europei va participa la monitorizarea anticipatelor, iar rezultatul monitorizării va fi făcut public în timpul lucrărilor din toamnă. În cadrul acestei știri au fost menționați și observatorii din partea OSCE.

Tot la 13 iulie, agenția de știri **NovÓi Reghion** a anunțat că „*în Moldova vor veni 70 de observatori din spațiul CSI, care vor monitoriza alegerile parlamentare anticipate*”, în același timp reamintind că după alegerile parlamentare din 5 aprilie au fost distruse Parlamentul și Președenția, iar „*opoziția moldovenească a organizat o acțiune de protest împotriva partidului câștigător - PCRM, acuzându-l de fraudarea alegerilor, fără ca să prezinte probe*”. Postul de televiziune **TSV**, de asemenea, a informat populația că în timpul alegerilor parlamentare vor fi prezenți 70 de observatori din CSI. Această știre a mai fost mediatizată pe 14 iulie de portalul de știri **Lenta PMR**.

Deja pe 15 iulie, **NovÓi Reghion** a constatat că „*numărul observatorilor pentru alegerile din Moldova se apropie de 1500 de persoane*”.

Secții de votare

La 14 iulie agenția de știri **NovÓi Reghion** și postul de televiziune **TSV** au anunțat că schema de votare pentru moldovenii din stânga Nistrului rămâne neschimbată. Pentru ei „*vor fi deschise 10 secții de votare, amplasate în satele care se află sub jurisdicția Chișinăului*”. Tot în această zi, agenția de știri **Regnum** a confirmat că „*Moldova nu va încerca să deschidă o secție de votare în satul Corjova*”, alegătorii din acest sat urmând să voteze la Cocieri și în satul Ustia.

La 15 iulie, portalul de știri **Lenta PMR** și **TV PMR** au anunțat că „*locuitorii transnistriei vor putea vota pe 29 iulie în 10 secții de votare*.”

Reacții la declarația lui Șova făcută pe 8 iulie

Într-o altă știre de pe **Regnum** din 13 iulie, așa numitul politolog, Bogdan Țârdea, a negat afirmația lui Vasilii Șova, făcută la 8 iulie, în care acesta susține că „*PCRM este singurul partid politic capabil să soluționeze problema transnistreană pe o cale pașnică*”. Țârdea afirmă că declarația lui Șova este lipsită de „*logică politică*”, iar comuniștii făcând asemenea declarații urmăresc un singur lucru: să acumuleze cât mai multe voturi pe seama promisiunii electorale de a reuni Moldova cu Transnistria.

La 15 iulie, **Olvia Pres** publică un articol intitulat „*Straniul Șova*”. Articolul relatează despre mirarea autorităților de la Tiraspol în ce privește declarația lui Șova și prezintă concluzia, conform căreia: „*PCRM face asemenea declarații din cauza alegerilor anticipate. Deși în regiunea din stânga Nistrului nimeni nu a luat în serios vorbele lui Șova, pe malul drept s-ar găsi mulți oponenți ai PCRM, care ar demonstra că acest partid niciodată nu a dorit soluționarea conflictului transnistrean*”

La 13 iulie este publicat interviul cu Ivan Burgudji, Fostul șef al direcției juridice și protocol al Adunării Populare de la Comrat, acordat agenției **Regnum**, în care acesta spune că agitatorii lui Voronin din rândul comuniștilor transnistreni consideră Transnistria parte componentă a Moldovei, astfel „*inducând în eroare populația din stânga Nistrului, fără a ține cont de constituția din Transnistria*”.

VIII. ÎNGRIJORĂRI

În lumina constatărilor efectuate, efortul de monitorizare Promo-LEX se declară îngrijorat de următoarele:

- Caracterul incomplet al listelor electorale;
- Afișarea întârziată și/sau neafișarea listelor electorale;
- Insuficiența eforturilor de educare și informare electorală a cetățenilor;
- Intimidarea observatorilor de către reprezentanții administrației publice și organelor de forță;
- Perpetuarea tendințelor de influențare și santajare a alegătorilor în legătură cu opțiunea politică a acestora;
- Încălcarea flagrantă și frecventă a art. 38 (7) al Codului Electoral de către concurenții electorali, care oferă cadouri ce pot atrage influențarea opțiunii politice a alegătorilor;
- Inegalitatea condițiilor create de administrația publică locală în cazul panourilor rezervate pentru afișaje electorale și organizării întâlnirilor cu alegătorii pentru toți concurenții electorali;
- Folosirea sistematică a funcțiilor și resurselor publice în scopuri electorale limitează caracterul de concurență loială a competiției electorale;
- Încălcarea calendarului electoral de către administrația electorală creează dificultăți în organizarea bună a alegerilor;

IX. RECOMANDĂRI

Ținând cont de constatările și observările efectuate până în prezent, Asociația Promo-LEX recomandă:

- Autosesizarea organelor de drept în cazurile de intimidare a observatorilor;
- Intensificarea eforturilor administrației electorale vizavi de organizarea campaniilor de educare și informare electorală;
- Evitarea, de către reprezentanții organelor de forță și ai administrației publice, a oricăror implicări cu referire la activitatea observatorilor și alegătorilor în cazul desfășurării acțiunilor de monitorizare a campaniei electorale și/sau de educație civică;
- Respectarea art. 38 (7) al Codului Electoral care interzice concurenților oferirea cadourilor pentru alegători;
- Amenajarea, de către administrația publică locală, a panourilor rezervate afișajelor electorale astfel încât să se asigure condiții egale și acces liber pentru toți concurenții electorali;
- Modificarea legislației electorale prin introducerea obligativității degrevării din funcții publice a reprezentanților concurenților electorali;
- Modificarea legislației electorale prin introducerea mecanismului de contestare a acțiunilor administrației publice locale în perioada electorală;
- Verificarea de către CEC și CER a realizării calendarului electoral;